

ЕТНОГРАФСКИ
ИНСТИТУТ САНУ

ГЛАСНИК

Етнографског
института
САНУ

LXV(3)

Београд 2017.

ГЛАСНИК ЕТНОГРАФСКОГ ИНСТИТУТА САНУ LXV (3)

BULLETIN OF THE INSTITUTE OF ETHNOGRAPHY SASA LXV (3)

UDC 39(05)

ISSN 0350-0861

INSTITUTE OF ETHNOGRAPHY SASA

BULLETIN

OF THE INSTITUTE OF ETHNOGRAPHY

LXV

No. 3

Chief Editor:

Prof. Dr. Dragana Radojičić (Institute of Ethnography SASA)

Editor:

Dr. Srđan Radović (Institute of Ethnography SASA)

International editorial board:

Dr. Milica Bakić-Hayden (University of Pittsburgh), dr. Ana Dragojlović (University of Melbourne), prof. dr. Peter Finke (University of Zurich), prof. dr. Karl Kaser (Karl-Franzens University, Graz), dr. Gabriela Kilianova (Institute of Ethnology of the Slovak Academy of Sciences, Bratislava), prof. dr. Kjell Magnusson (University of Uppsala), prof. dr. Marina Martynova (Institute of Ethnology and Anthropology Russian Academy of Sciences, Moscow), dr. Ivanka Petrova (IEFEM – Bulgarian Academy of Sciences, Sofia), dr. Tatiana Podolinska (Institute of Ethnology of the Slovak Academy of Sciences, Bratislava), dr. Jana Pospíšilova (Institute of Ethnology of the Czech Academy of Sciences, Brno), dr. Ines Prica (Institute of Ethnology and Folklore Research, Zagreb), dr. Ingrid Slavec Gradišnik (Institute of Slovenian Ethnology RC SASA, Ljubljana).

Editorial board:

Dr. Gordana Blagojević (Institute of Ethnography SASA), dr. Ivan Đorđević (Institute of Ethnography SASA), prof. dr. Ildiko Erdei (Faculty of Philosophy, Belgrade), prof. dr. Ljiljana Gavrilović (Institute of Ethnography SASA and Faculty of Philosophy, Belgrade), dr. Jelena Jovanović (Institute of Musicology SASA, Belgrade), dr. Aleksandra Pavićević (Institute of Ethnography SASA), dr. Lada Stevanović (Institute of Ethnography SASA and Faculty of Media and Communications, Belgrade), academician Gojko Subotić (Serbian Academy of Sciences and Arts).

Advisory board:

Prof. dr. Jelena Đorđević (Faculty of Political Sciences, Belgrade), prof. dr. Maja Godina Golija (Institute of Slovenian Ethnology RC SASA, Ljubljana), dr. Renata Jambrešić Kirin (Institute of Ethnology and Folklore Research, Zagreb), dr. Miroslava Lukić-Krstanović (Institute of Ethnography SASA), dr. Mladena Prelić (Institute of Ethnography SASA), prof. dr. Ljupčo Risteski (Faculty of Natural Sciences and Mathematics, Skopje), prof. dr. Lidija Vujačić (Faculty of Philosophy, Nikšić), prof. dr. Bojan Žikić (Faculty of Philosophy, Belgrade).

Secretary:

Marija Đokić (Institute of Ethnography SASA)

BELGRADE 2017

ЕТНОГРАФСКИ ИНСТИТУТ САНУ

ГЛАСНИК

ЕТНОГРАФСКОГ ИНСТИТУТА

LXV

свеска 3

Главни и одговорни уредник:

Проф. др Драгана Радојичић (Етнографски институт САНУ)

Уредник:

Др Срђан Радовић (Етнографски институт САНУ)

Међународни уређивачки одбор:

Др Милица Бакић-Хејден (Универзитет у Питсбургу), др Ана Драгојловић (Универзитет у Мелбурну), проф. др Петер Финке (Универзитет у Цириху), проф. др Карл Казер (Универзитет у Грацу), др Габриела Килианова (Етнолошки институт САВ, Братислава), проф. др Шел Магнусон (Универзитет у Упсали), проф. др Марина Мартинова (Институт етнологије и антропологије РАН, Москва), др Иванка Петрова (ИЕФЕМ – БАН, Софија), др Татиана Подолинска (Етнолошки институт САВ, Братислава), др Јана Поспишилова (Етнолошки институт АН ЧР, Брно), др Инес Прица (Институт за етнологију и фолклористику, Загреб), др Ингрид Славец Градишник (Институт за словеначку етнологију ЗРЦ САЗУ, Љубљана).

Уређивачки одбор:

Др Гордана Благојевић (Етнографски институт САНУ), др Иван Ђорђевић (Етнографски институт САНУ), проф. др Илдико Ердеи (Филозофски факултет у Београду), проф. др Љиљана Гавриловић (Етнографски институт САНУ и Филозофски факултет у Београду), др Јелена Јовановић (Музиколошки институт САНУ), др Александра Павићевић (Етнографски институт САНУ), др Лада Стевановић (Етнографски институт САНУ и Факултет за медије и комуникације, Београд), академик Гојко Суботић (Српска академија наука и уметности).

Издавачки савет:

Проф. др Јелена Ђорђевић (Факултет политичких наука, Београд), проф. др Маја Година Голија (Институт за словеначку етнологију ЗРЦ САЗУ, Љубљана), др Рената Јамбрешић Кирић (Институт за етнологију и фолклористику, Загреб), др Мирослава Лукић-Крстановић (Етнографски институт САНУ), др Младена Прелић (Етнографски институт САНУ), проф. др Љупчо Ристески (Природно-математички факултет, Скопље), проф. др Лидија Вујачић (Филозофски факултет у Никшићу), проф. др Бојан Жикић (Филозофски факултет у Београду).

Секретар уредништва:

Марија Ђокић (Етнографски институт САНУ)

БЕОГРАД 2017.

Издавач:
ЕТНОГРАФСКИ ИНСТИТУТ САНУ
Кнез Михаилова 36/IV, Београд, тел. 011-2636-804
e-mail: eisanu@ei.sanu.ac.rs
Мрежна страница часописа: www.ei.sanu.ac.rs

Publisher:
INSTITUTE OF ETHNOGRAPHY SASA
Knez Mihailova 36/IV, Belgrade, phone: 011-2636-804
e-mail: eisanu@ei.sanu.ac.rs
Journal's web page: www.ei.sanu.ac.rs

Лектор:
Ивана Башић

Превод:
аутори текстова

Дизајн корица:
Горан Витановић

Техничка припрема и штампа:
Академска издања, Београд

Тираж:
300 примерака

Примљено на 9. седници Одељења друштвених наука САНУ одржаној 7. новембра 2017. године, на основу реферата академика Димитрија Стефановића.

Accepted for publication at the 9th meeting of the Department of Social Sciences SASA on October 7th 2017, based on the report of academician Dimitrije Stefanović.

Штампање публикације финансирано је из средстава
Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.
Printing of the journal was funded by the Ministry of Education, Science and Technological
Development of the Republic of Serbia.

Гласник Етнографског института САНУ излази три пута годишње и доступан је и индексиран у базама: DOAJ (Directory of Open Access Journals), ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities), SCIndeks (Српски цитатни индекс), Ulrich's Periodicals Directory, NSD (Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS – Norwegian Social Science Data Service), CEEOL (Central and Eastern European Library).

The Bulletin of Institute of Ethnography SASA is issued three times a year and can be accessed in: DOAJ (Directory of Open Access Journals), ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities), SCIndeks (Srpski citatni indeks), Ulrich's Periodicals Directory, NSD (Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS – Norwegian Social Science Data Service), CEEOL (Central and Eastern European Library).

Садржај
Summary

I
Научни радови
Scientific Papers

Тема броја – Истраживање миграција

(ур. Мирослава Лукић Крстановић и Марта Стојић Митровић)

Topic of the Issue – Research of Migrations

(eds. Miroslava Lukić Krstanović and Marta Stojić Mitrović)

- Јелена Васиљевић, *'Право на права' у теорији грађанства изван суверености* 497-511
- Jelena Vasiljević, *'The Right to Have Rights' in Theory of Citizenship beyond Sovereignty*
- Адриана Захаријевић, *Ми избеглице: живот који се не може живети* 513-526
- Adriana Zaharijević, *We Refugees: an Unlivable Life*
- Биљана Ђорђевић, *Лишени дискурса легитимације: зазидане земље Централне Европе и политички субјективитети у настајању* 527-541
- Biljana Đorđević, *Depraved of Legitimizing Discourse: CEE Walled States and Emerging Political Subjectivities*
- Љупка Мандић Келијашевић, *Елементи друштвених сукоба у перспективи савремених миграционих кретања* 543-557
- Ljupka Mandić Kelijašević, *The Elements of Social Conflicts in the Perspective of Contemporary Migration Movements*
- Тина Ивник, *Women in Migration: Some Notes from the West Balkan Route* 559-572
- Тина Ивник, *Жене у миграцији: Белешке са западно-балканске руте*
- Ела Мех, *The Health of Migrants Passing through Serbia: the Threat of the Sick 'Other'?* 573-591
- Ела Мех, *Здравље миграната на путу кроз Србију: претња болесног 'другог'?*
- Марта Стојић Митровић, *Колико су 'опасна' тела миграната? Наративи о болести и јавном здрављу и технике управљања* 593-609

- Marta Stojić Mitrović, *How 'Dangerous' are Migrants' Bodies? Narratives about Disease and Public Health and Techniques of Governance*
- Дејана Прњат, *Културолошки аспекти политика земаља Европске уније према имигрантима: изазов актуелне мигрантске кризе* 611-618
- Dejana Prnjat, *Cultural Aspects of the Policies of the European Union Countries towards Immigrants: the Current Migrant Crisis Challenge*
- Јадранка Ђорђевић Црнобрња, *'Не скретати пажњу на себе' – да ли је и за кога је интеграција миграната важна? Горанци у Београду* 619-637
- Jadranka Đorđević Crnobrnja, *'Do not Draw Attention to Yourself' – Is the Integration of Migrants Important, and for Whom Is It Important? Gorani People in Belgrade*
- Nacho Dimitrov, *Policy, Mobility and Everyday Culture in Competition in the Identity Construction (The Case of Karakachans in Bulgaria)* 639-652
- Начо Димитров, *Политика, мобилност и свакодневна култура у надметању у конструкцији идентитета (случај Каракачана у Бугарској)*
- Сања Златановић, Јурај Марушиак, *'Повратна' миграција војвођанских Словака и питање припадности* 653-668
- Sanja Zlatanović, Juraj Marušiač, *'Return' Migration of the Slovak Community of Vojvodina: Issue of Belonging*
- Александра Ђурић Миловановић, *(Не)видљиви мигранти: миграције назарена у Северну Америку током комунизма у Југославији* 669-686
- Aleksandra Đurić Milovanović, *(In)visible Migrants: the Nazarene Emigration to North America during Communism in Yugoslavia*
- Милош Рашић, *Југословенски/српски клубови у Бечу у историјском контексту* 687-703
- Miloš Rašić, *Yugoslav/Serbian Clubs in Vienna in the Historical Context*

II

Научна критика и полемика Discussion and Polemics

Љиљана Гавриловић, <i>О хуманистици данас: још једном, с љубављу</i>	704-706
Марта Стојић Митровић, <i>Камп, коридор, граница. Студије избјеглиштва у савременом хрватском контексту</i>	706-708
Младена Прелић, <i>Dance, Field Research, and Intercultural Perspectives. The Easter Customs in the Vilage of Svinița</i>	708-712
Péter Vataščin, <i>International Conference Unsettled Europe: Refugees, States and Politics in Southeast Europe</i>	712-715
Соња Жакула, Бојана Богдановић, <i>Седамдесет година рада Етнографског института САНУ – хроника прославе</i>	715-721

III

In memoriam

Мирослава Лукић Крстановић, <i>Десанка Николић (1929-2016)</i>	723-725
--	---------

the main routine and activity of these people – waiting for a bus, a train, to cross the border or to meet with their family members.

The last session was centred on the topic of nationalism, Euroscepticism and xenophobia. Cvete Koneska (St Antony's College, University of Oxford) analysed the ways in which the European Union tries to enforce its interests. Apart from providing a detailed account of the policies of the EU, she highlighted that the enlargement process cannot solve all the problems in the Western Balkans, namely the issues which surround refugee policy. Srđan Jovanović (Department of Communication and Media SOL, Lund University) grasped the presence of xenophobia and hidden nationalism in public discourse in Serbia, bringing to the listeners' attention that these are largely connected to the interests of the political elite in the country. An interesting „game” of the current president of Serbia can be observed: in some cases he and his party allow xenophobic and nationalistic speech, but in other occasions they restrict it. The final presenter of the conference was Marta Stojić Mitrović (Institute of Ethnography, SASA), who's findings resonated well with Jovanović's remarks. From her viewpoint Serbian migration policy took a turn towards security policy which entails the normalization of xenophobia. „Reading” the public life in Serbia shows that the political elite idealizes its own role, while it puts the blame on forced migrants if problems occur.

In conclusion, it is obvious that the conference was focused on the most important problematics of European refugee policy. One can only hope that this kind of professional knowledge will have more voice in the media.

Péter Vataščin

Седамдесет година рада Етнографског института САНУ – хроника прославе

У 2017. години, Етнографски институт САНУ је обележио 70 година рада и постојања. Поводом прославе јубилеја, током читаве године организовани су различити пригодни садржаји који су за циљ имали да, како академској, тако и најширој јавности, представе и приближе делатност Института, теме којима се истраживачи који су на њему запослени баве и резултате њихових истраживања. Ова безмало целогодишња манифестација отпочела је циклусом предавања под називом *Шта етнологија и антропологија могу да нам кажу о нама самима? Ритуал и свакодневица. Између религије и секуларности*, који је реализован у сарадњи са Центром за предавачку делатност Задужбине Илије М. Коларца. Предавања су се одржавала у малој сали Коларчеве задужбине, сваке среде у 18 часова, у периоду од 17.5. до 14.6.2017. године. У оквиру овог циклуса, предавања су одржали: проф. др Љиљана Гавриловић – *Истраживање измишљених светова: реалност и фантазија*, др Иван Ђорђевић – *Антрополог међу навијачима. Да ли је могућа антропологија фудбала?*, др Александра Павићевић – *Сахрана или кремација? Да ли нам треба образовање за смрт?*, др Мирослава Лукић Крстановић – *Метаморфозе спектакла – друштвени простор и драма* и др Милеса Стефановић Бановић – *Гаврил Стефановић Венцловић између две епохе*. Овај циклус предавања је заинтересованој јавности представио ширину опсега истраживачких интересовања сарадника и сарадница Етнографског института

САНУ – од историјских и тема из традицијске културе, до савремених друштвених феномена и популарне културе.

Следећи догађај у склопу прославе јубилеја била је међународна научна конференција *Ретроспективе и перспективе етнологије и антропологије*. Конференцију је Етнографски институт САНУ организовао у сарадњи са Музејем на отвореном „Старо село“ Сирогојно, уз финансијску подршку Министарства просвете, науке и технолошког развоја и спонзора, а скуп је одржан у Сирогојну, у периоду од 8. до 10. септембра 2017. године.

Међународна конференција је, у присуству руководилаца Етнографског института САНУ и Музеја на отвореном „Старо село“ у Сирогојну, представника САНУ и Министарства просвете, науке и технолошког развоја, као и локалне заједнице, свечано отворена изложбом цртежа др Петрије Јовичић, научне сараднице Етнографског института САНУ, поставком научних издања Етнографског института САНУ, ауторке Биљане Миленковић Вуковић, библиотекаресаветнице Етнографског института САНУ, и приказивањем кратког филма, састављеног од фотографија са ранијих скупова у организацији Института, чији је аутор колега Јоже Рехбергер Огрин из Словеније.

Једна од средишњих тема скупа била је поглед „уназад“ на историју и динамику развоја етнологије и антропологије, односно на период током кога је дескриптивна наука о народу постала научна дисциплина која пружа темељне аналитичке и критичке увиде у свеукупност културе, при чему је констатовано да је српска етнологија извршила значајан утицај на научна струјања у сродним дисциплинама у земљама Југоисточне и Средње Европе. Поглед „унапред“ био је фокусиран на питања теорије, методологије и интердисциплинарних перспектива етнологије и антропологије. Многи горући проблеми садашње Европе – попут демографских (економских и миграторних) кретања и њихових последица, растућих напетости на релацији интеграција и дезинтеграција на националном и наднационалном нивоу, као и други, проистекли из наглог судара „традиционалних“ и „модерних“, као и „наших“ и „туђих“ модела понашања, изражавања и перципирања себе и окружења – нашли су се у фокусу интересовања 53 аутора из 11 земаља. Изложени радови представили су најновије доприносе на тему фундаменталних истраживачких питања, као и актуелне резултате проучавања идентитета, ритуалног живота, савремене културе и наслеђа, те етномузеологије. Сумирана су многа знања, искуства и изнети су предлози на теме које обједињују некадашња и актуелна теоријско-методолошка и истраживачка усмерења у етнологији и антропологији, са нарочитим интересовањем за подручје Југоисточне Европе, али и шире.

Но, поред разматрања важних теоријско-методолошких питања, друштвених кретања и импликација које она имају за етнологију и антропологију, сарадници Етнографског института САНУ показали су и спортски дух – на паузи између сесија другог дана конференције одиграли су пријатељску кошаркашку утакмицу, обучени у дресове са именима великана светске етнологије, попут Клода Леви-Строса, Мери Даглас, Клифорда Герца и других.

Скуп *Ретроспективе и перспективе етнологије и антропологије* пружио је, како домаћим ауторима, тако и истраживачима из окружења и земаља са ширег источноевропског простора јединствен оквир за сумирање сопствених увида и

промишљања у вези са прошлошћу, садашњошћу и будућношћу етнологије, антропологије и њима сродних дисциплина, и то како из локалне, националне и регионалне, тако и из шире, глобалне перспективе. Теме и проблеми који су нашли место на међународној конференцији, која је у две паралелне сесије одржана у оквиру музејског комплекса у Сирогојну, у директној су вези са кључним етнолошким и антрополошким темама које се тичу разнородних елемената културног наслеђа, проблема идентитета, другости, идентитетских стратегија, као и унутрашње напетости савременог човека унутар све комплексније, дифузније, непрегледније, структурно нестабилније и технолошки убрзаније културне стварности у којој живи.

Следећа у низу манифестација у оквиру прославе 70 година постојања Етнографског института САНУ био је Округли сто под називом *Уметничке праксе и градска шеталишта. Кнез Михаилова vs. шеталиште Дионисија Ареопагита у Атини*, одржан 6. октобра у просторијама Института. Округли сто је реализован у сарадњи са Лабораторијом за фолклор и социјалну антропологију Одељења за историју и етнологију, Демокритовог Универзитета Тракије (Република Грчка) и за циљ је имао представљање међународног научног пројекта ове две институције „Уметничке праксе и градска шеталишта (пешачке зоне). Компаративна етнолошка и антрополошка студија београдске Кнез Михаилове улице и атинског шеталишта Дионисија Ареопагита“. Овај значајни међународни пројекат осмислила је др Гордана Благојевић, виша научна сарадница Етнографског института САНУ, а његов циљ је истраживање уметничке продукције и понуде у градским пешачким зонама, а у фокусу пројекта су наративи и животне приче уличних уметника у Београду и Атини. У слављеничком духу, скуп је започео свечаном доделом плакете Етнографског института САНУ професору др Манолису Варвунису за посебан допринос у области фолклорних истраживања Балкана. Др Манолис Варвунис је, као уздарје, доделио плакету Одељења за историју и етнологију Демокритовог Универзитета Тракије Етнографском институту САНУ, поводом седамдесетогодишњег јубилеја, као и др Гордани Благојевић, као руководитељки међународног билатералног пројекта, те др Јоргосу Кузасу због успостављања успешне научне сарадње.

Након тога, уследила су саопштења учесника скупа. Гости из Грчке су излагали у првој сесији: проф. др Манолис Ф. Варвунис (Демокритов Универзитет Тракије) – *Фолклористика грчких улица*, доц. др Георгиос Кузас (Пелопонески Универзитет) – *Улични музичари, уметничке праксе и стратегије преживљавања: етнографски пример (улица Дионисија Ареопагита, Атина)*, и проф. др Надја Маха - Бизуми (Демокритов Универзитет Тракије) – *Уличне занатлије: друштвена и економска димензија њиховог рада*. У другој сесији су излагале сараднице Етнографског института САНУ: др Петрија Јовичић – *Улични ликовни артефакти у функцији промоције културног наслеђа*, МА Нина Аксић – *Музичка слика Кнез Михаилове улице као део београдског идентитета*. *Музичка разноликост као београдски бренд*, др Милеса Стефановић Бановић – *Од религијског симбола до сувенира: понуда у зони Кнез Михаилове улице*, и др Гордана Благојевић – *Просторна мобилност ликовних уметника и локални идентитет(и): од Кнез Михаилове до Егеја и vice versa*.

Ова научна манифестација је, поред обележавања 70 година рада Етнографског института САНУ и промоције међународног пројекта, била и

својеврстан поклон граду Београду, поводом јубиларних 30 година Кнез Михаилове улице као пешачке зоне.

Наредне две манифестације у оквиру прославе јубилеја тичале су се промовисања штампаних издања Етнографског института САНУ:

У Градској библиотеци у Новом Саду је 10. октобра 2017. године одржано *Представљање новије издавачке делатности Етнографског института САНУ*. Том приликом су говорили др Младена Прелић, виша научна сарадница ЕИ САНУ, Богдан Шекарић, виши кустос Музеја Војводине, Биљана Миленковић Вуковић, библиотекарка саветница ЕИ САНУ и др Милеса Стефановић Бановић, научна сарадница ЕИ САНУ.

Потом је у оквиру 62. Сајма књига у Београду, а поводом прославе 70 година постојања, у среду, 25. октобра у 17:30 часова, на штанду Центра за промоцију науке, Етнографски институт САНУ представио своја издања. О издањима су говориле Биљана Миленковић Вуковић, др Младена Прелић и др Ивана Башић, а госте је поздравила и директорка Етнографског института САНУ проф. др Драгана Радојичић.

Следећа у низу манифестација које је Етнографски институт САНУ организовао поводом прославе 70 година постојања јесте изложба „Сећање на сећања“, одржана у Гајерији науке и технике САНУ, у периоду од 8. до 30. новембра 2017. године. Аутори изложбе су били проф. др Љиљана Гавриловић, др Бојана Богдановић, МА Милан Томашевић и МА Милош Рашић. Тема изложбе, чији је визуелни идентитет уобличио др Петрија Јовичић, била су теренска истраживања у домаћој етнологији и антропологији у прошлости и данас. Изложба је замишљена као промоција научних истраживања у области етнологије и антропологије, као осврт на историју теренских истраживања, али и на њихов значај за савремене етнолошке и антрополошке теме, а са циљем да најширој публици приближи етнографски теренски рад, што је основни метод прикупљања грађе у етнолошким и антрополошким истраживањима.

Изложбу „Сећање на сећања“ је 8. новембра у 18 часова свечано отворила др Данка Лајић Михајловић, виша научна сарадница Музиколошког института САНУ, а присутнима су се обратили и академик Зоран Петровић, управник галерије и проф. др Љиљана Гавриловић.

Изложба је, условљена карактеристикама изложбеног простора Галерије науке и технике, концептуално била подељена у две целине. Ауторски тим се определио да у уводном делу прве изложбене целине да концизан али целовит осврт на процес оснивања Етнографског института САНУ као централне научноистраживачке институције са задатком „да организује систематско и планско проучавање насеља и порекла становништва, народног живота и обичаја, као и фолклора у нашој земљи и наших народа ван Југославије“. У том погледу, овај део изложбе пружио је преглед теренских истраживања која су реализована од краја 40-их годна XX века до данас, пратећи притом парадигматске промене у дисциплини, као и трансформације *самог терена* и онога што се под њиме подразумева, кроз време.

У другој (интерактивној) изложбеној целини приказан је део богате документарне грађе настале током вишедеценијског рекогносцирања терена у

организацији Етнографског института САНУ. Изложено је преко четири стотине фотографија из фондова Етнографског института САНУ и Етнографског музеја у Београду, а видео и аудио записе, настале током теренских истраживања у различитим просторним и временским референтним оквирима, пратили су и (визуелно) допуњавали тродимензионални предмети у виду коришћене теренске опреме, аутентичних теренских бележака и званичних извештаја са терена. Резултати рада истраживача Етнографског института САНУ приказани су, поред наведеног, поставком серијских публикација, посебних издања као и других публикација научног карактера чији је издавач Етнографски институт САНУ.

Изложбу је пратио и каталог који чине ауторски радови др Младене Прелић „Етнографски институт САНУ: првих седамдесет година (1947-2017)“ и проф. др Љиљане Гавриловић „О политикама, теренском раду, сећањима и етнографијама. Етнографски дневник: шта то беше?“.

У оквиру изложбе био је организован и циклус предавања о теренским истраживањима у етнологији и антропологији. Предавања су се одржавала током трајања изложбе, уторком и четврком у изложбеном простору Галерије науке и технике САНУ. Поред сарадника Етнографског института САНУ, предавања су одржале и колеге из других домаћих и иностраних институција. У оквиру циклуса су одржана следећа предавања: др Иван Ђорђевић (ЕИ САНУ) – *Антропологија на фудбалском стадиону*, др Марина Симић (Факултет политичких наука, Универзитет у Београду) – *Етнографија српског постсоцијализма: теренски рад у урбаним срединама*, др Мирослава Лукић Крстановић (ЕИ САНУ) – *Јавни простори и јавни догађаји – антрополог у маси*, Frederick Schulze, PhD (Централноевропски универзитет, Будимпешта) – *Direct Action as Fieldwork in a Belgrade Heterotopia*, др Ана Банић (Институт за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду) – *Етнографија интернета*, и МА Соња Жакула (ЕИ САНУ) – *Теренски рад у зоолошком врту*. Предавања су била добро посећена, а свако у низу је пратила и жива дискусија предавача и публике.

Централни догађај у оквиру прославе 70 година рада Етнографског института САНУ била је промоција заједничког издања ЈП Службени гласник и Етнографског института САНУ – књиге *Етнологија и антропологија*, која је изашла у оквиру едиције МАЛИ ЛЕКСИКОНИ СРПСКЕ КУЛТУРЕ. Ово издање – прво у планираној едицији – читалачкој публици представља 70 изабраних појмова из етнологије и антропологије. Писана научнопопуларним језиком, књига је намењена и стручној и лаичкој јавности, и представља пионирски подухват у домаћем издаваштву – у домаћој етнологији и антропологији до сада није било научнопопуларних лексикона ове врсте. Сама књига је резултат заједничког, тимског рада и прегалаштва сарадника Етнографског института САНУ, и чини јединствен допринос домаћој етнологији и антропологији, али и њеној популаризацији и представљању јавности. Како је на промоцији истакла и проф. др Љиљана Гавриловић, уредница издања – књига *Етнологија и антропологија* и ширина дијапазона појмова који су у њој представљени, послужиле да читалачкој публици и широј јавности покаже да се етнологи и антропологи не баве само традиционалном (материјалном) културом, већ и појавама и феноменима савременог друштва и културе.

Промоција издања је одржана у Свечаној сали САНУ 22. новембра 2017. године. Концизан али целовит осврт на оснивање Етнографског института САНУ

и развојни пут ове научноистраживачке институције током 70 година постојања дао је академик Димитрије Стефановић, председник Управног одбора Етнографског института САНУ. О критеријумима одабира 70 кључних појмова материјалне и духовне културе, стручном тиму, чији ауторски текстови чине садржај издања, као и сарадњи са Службеним гласником, која је резултирала овим импозантним издањем, говорила је директорка Етнографског института САНУ, проф. др Драгана Радојичић, док је о динамици реализације пројекта, изазовима са којима се током рада на *Етнологији и антропологији* сусретао ауторски тим, као и о значају пројекта који је по први пут на једном месту окупио цео истраживачки тим Етнографског института САНУ, говорила проф. др Љиљана Гавриловић, научна саветница Етнографског института САНУ и уредница тома. О значају издања за ширу читалачку јавност говорили су представници Службеног гласника, др Владимир Рогановић, уредник едиције и Петар Арбутина, члан уредништва, док се испред Министарства просвете, науке и технолошког развоја присутнима обратио помоћник министра за науку др Никола Танић, који је, том приликом, истакао да ресорно министарство препознаје ово издање као стратешки пројекат од изузетне важности за наше друштво и државу.

Промоцију издања пратио је и пригодан пропратни програм: наступ певачке групе „Дружице“, коју чине сараднице Етнографског института САНУ, и читање једне одреднице из *Малог лексикона српске културе* на 7 светских језика, које је на симболичан начин указало на мултикултуралност која се налази у фокусу истраживања савремених етнологa и антрополога.

Следећа у низу манифестација којом је Етнографски институт САНУ обележио 70 година рада и постојања био је Округли сто поводом промоције извештаја *Дечији бракови у ромској популацији у Србији. Етнографско истраживање*, који је одржан у просторијама Института 7. децембра 2017. године у 12 часова. Овај извештај настао је као резултат етнографског истраживања спроведеног у ромским заједницама у Србији, реализованог у оквиру партнерства Ромског женског центра БИБИЈА, Етнографског института САНУ и Уницефа (UNICEF). Представљање извештаја је за циљ имало да академску и ширу јавност упозна са богатом грађом добијеном разговорима са припадницима ромских заједница, као и са препорукама за рад на превенцији праксе дечијих бракова у ромској популацији у Србији. Том приликом присутнима су се обратили Мишел Сен Лот (Michael Saint-Lot), директор Уницефа у Србији, проф. др Љиљана Гавриловић, научна саветница Етнографског института САНУ, Славица Васић, директорка Ромског женског центра БИБИЈА и др Иван Ђорђевић, научни сарадник Етнографског института САНУ, који је представио публикацију. Након тога, уследила је дискусија присутних и коктел.

Завршна манифестација поводом обележавања 70 година рада Етнографског института САНУ биће приређена 18. децембра 2017. године у Свечаној сали САНУ. Планирано је да Свечану академију поводом 70 година оснивања Института отвори академик Владимир Костић, председник САНУ. Испред Министарства просвете, науке и технолошког развоја, као ресорног министарства у оквиру кога Етнографски институт САНУ реализује пројекте, присутнима ће се обратити др Владимир Поповић, државни секретар за науку. Овом приликом, биће уручене и награде Етнографског института САНУ у две категорије: за резултате у етнолошким и антрополошким истраживањима реализованим у

двогодишњем периоду, и за укупну делатност и допринос етнолошким и антрополошким истраживањима, њиховом организовању, извођењу и публикавању резултата, те доприносу у изградњи етнолошких и антрополошких институција. Др Лада Стевановић, виша научна сарадница Етнографског института САНУ и председница Комисије за доделу награда ће, заједно са академиком Димитријем Стефановићем, овогодишњим добитницима уручити признања. Свечана академија ће бити и прилика да се Етнографски институт САНУ захвали спонзорима који су омогућили да активности организоване у јубиларној години буду што квалитетније реализоване. Том приликом ће проф. др Драгана Радојичић, директорка Етнографског института САНУ, и др Александра Павићевић, председница Научног већа Етнографског института САНУ, уручити захвалнице: Српској академији наука и уметности, Министарству просвете, науке и технолошког развоја, ЈП Службени Гласник, Р.Р.А. Public relations агенцији, Галерији науке и технике САНУ, Музеју на отвореном „Старо село“ у Сирогојну, Етнографском музеју у Београду, Академским издањима, Freeway shipper doo Beograd и Atlantic grupi – Soko Nada Štark AD.

Присутни ће и овом приликом моћи да чују традиционалне песме у интерпретацији певачке групе „Дружице“ коју чине сараднице Етнографског института САНУ.

Свеукупно, низ манифестација који је чинио прославу 70 година рада Етнографског института САНУ био је плод неуморног заједничког рада и прегалаштва организаторског тима и сарадница и сарадника Института. Садржаји који су понуђени стручној и широј јавности на научним скуповима, предавањима, изложби, као и објављивањем лексикона *Етнологија и антропологија*, послужили су – и убудуће ће служити – да дисциплину и рад Института представе у најбољем светлу и прикажу широки опсег феномена традиционалног и савременог друштва, који су предмет истраживања из области етнологије и антропологије данас. Етнографски институт САНУ показао је да је, и 70 година након оснивања, кључна научноистраживачка установа која се бави етнолошким и антрополошким проучавањем друштва и културе у Србији.

Соња Жакула, Бојана Богдановић

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

39(05)

Гласник Етнографског института = Bulletin of the Institute of Ethnography /

главни и одговорни уредник Драгана Радојичић. – Књ. 1, бр 1/2 (1952) –
Београд : Етнографски институт САНУ (Кнез Михаилова 36/IV), 1952 –
(Београд : Академска издања). – 24 cm

Три пута годишње. - Друго издање на другом медијуму: Гласник
Етнографског института САНУ (Online) = ISSN 2334-8259

ISSN 0350-0861 = Гласник Етнографског института

COBISS. SR-ID 15882242